

opkomen voor kwetsbare mensen

De kracht van verbinding
Jaarverslag
2020

Inhoudsopgave

- 4 De kracht van verbinding
- 6 Nieuwe wegen in het werkveld
- 8 Hoofdpijnen Netwerk DAK in 2020
- 10 Het jaar in cijfers
- 12 Vooruitblik
- 14 'Ik ga met een bus rijden, vind je het leuk om mee te gaan?'

De kracht van verbinding

Jaarverslag 2020

Er voor de ander zijn, naast de ander gaan staan, helpen waar het kan, samen gemeenschap zijn en samen plezier maken. Daar zetten inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat zich voor in.

Samen met alle vrijwilligers en bezoekers komen inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat op voor kwetsbare mensen. Bij elkaar vinden we steun en inspiratie. In 2020 hebben we samen ontdekt hoe ook in onvoorziene gebeurtenissen, in wat anders loopt dan we willen, hele mooie dingen kunnen gebeuren.

Coronacrisis

Het jaar 2020 is een bewogen jaar geweest, waarin de pandemie een onverwachte maar zeer nadrukkelijke rol heeft gespeeld in ons leven. De coronacrisis heeft van iedereen veel flexibiliteit en creativiteit gevraagd. Netwerk DAK heeft in deze tijden alles op alles gezet om inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat te ondersteunen en inspireren. Met een gevoel van trots blikken we dan ook terug op de manieren waarop inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat onvermoeid hebben doorgezocht naar nieuwe vormen om bezoekers te bereiken.

Jaarverslag 2020

Dit jaarverslag begint met een schets van de ontwikkelingen van het afgelopen jaar rond inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat. Dan volgt wat Netwerk DAK deed in 2020. Vervolgens wordt vooruitgeblikt naar de komende jaren. Ondanks de coronacrisis was 2020 voor Netwerk DAK een jaar van verbinding. De crisis laat zien hoezeer er in onze samenleving behoefte is aan verbinding tussen uiteenlopende groepen in de samenleving. Ook wordt telkens duidelijk hoe belangrijk een krachtig netwerk is om inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat te verbinden, versterken en vertegenwoordigen.

Kracht

Een inclusieve samenleving is mogelijk. Samen met mensen van goede wil zetten we onze schouders er onder om anderen te helpen een stapje verder te komen. Dit is de kracht die Netwerk DAK wil aanwakkeren, bundelen en versterken. Op weg naar een wereld waar iedereen telt en iedereen kan meedoen. Laten we samen die uitdaging aangaan!

Noodfonds Netwerk DAK: Blijven omzien naar elkaar

Door de coronamaatregelen kwamen veel mensen in de knel. Eenzame ouderen, mensen met schulden, zonder verblijfsvergunning, zonder vaste baan. Netwerk DAK richtte een Noodfonds op van meer dan € 250.000,- voor acute hulp tijdens de crisis. Ruim honderdzestig initiatieven maakten gebruik van dit fonds en samen ondersteunden zij meer dan 10.000 mensen.

Voedselhulp

Een van de belangrijkste functies van het Noodfonds was het bieden van voedselhulp. Op allerlei manieren sprongen vrijwilligers in de bres. Zij bereidden afhaalmaaltijden, voedselpakketten of verstrekten bonnen voor de supermarkt. Zo werd het gemis opgevangen van voedselbanken die sloten of inkomen dat mensen door de crisis verloren. Ook kwamen vrijwilligers tegemoet aan ouderen die vanwege het virus de deur niet uit durfden.

Van inloop naar uitloop

Inloophuizen gingen op zoek naar nieuwe manieren om mensen te bereiken. "Ik vroeg me af: hoe kan ik afstand houden en toch nabij zijn", vertelt wijkpastor Fien Cruts. "Normaal loop ik door de straten en spreek ik mensen aan, nu zijn de meeste gesprekken telefonisch. De meeste mensen kunnen hun zorgen delen met familie of vrienden, maar veel kwetsbare mensen in de wijken, die in een sociaal isolement leven, hebben die mogelijkheid niet. Voor de kwetsbare groep was er geen mogelijkheid meer voor een praatje, ontspanning of een troostend woord."

Bakfiets

Inloophuis De Steiger in Alkmaar bereikte de afgelopen maanden gasten op een hele creatieve manier. Zij begonnen 'de babbelsbak'. Met een bijdrage van het Noodfonds hebben zij een bakfiets aangeschaft. "Met de babbelsbak gaan we naar onze gasten toe. Bij hen voor de deur drinken we een bakkie koffie en zijn we een luisterend oor. We hebben op deze wijze heel veel van onze vaste gasten gezien en gesproken," vertelt coördinator Marleen Kramer enthousiast. "Op deze manier kunnen we toch iets voor de mensen betekenen."

[< naar inhoudsopgave](#)

Nieuwe wegen in het werkveld

Bij het ingaan van de lockdown was al snel duidelijk dat de meest kwetsbare mensen in Nederland extra hard werden getroffen. Ondanks de beperkingen bleven inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat onvermoeibaar op zoek naar nieuwe manieren om bezoekers te bereiken.

- 6 Op allerlei manieren heeft de coronacrisis een impact gehad in het leven van kwetsbare mensen. Gezinnen moesten wekenlang in kleine woningen te dicht op elkaar leven en veel ongedocumenteerden, die bijvoorbeeld als schoonmaker werken, kwamen zonder inkomen. Kinderen in gezinnen met lage inkomens ontbrak het aan laptops, goed internet en hulp van de ouders waardoor ze achterstanden opliepen in hun schoolwerk. Inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat zetten zich in voor deze groepen. Ze verbinden beroepskrachten en vrijwilligers met dak- en thuislozen, vluchtelingen, mensen met psychiatrische problemen, eenzame wijkbewoners, alleenstaande moeders en andere mensen in situaties van armoede.

Verbinding

In de acuut onzekere situatie groeide de behoefte aan geborgenheid en persoonlijke contacten. Verbinding, dat is juist wat inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat willen en kunnen bieden. Verbinding met lotgenoten, verbinding met andere mensen uit de stad, uit de wijk. Verbinding met mensen waarmee je normaal gesproken niet gauw in contact komt.

In alle werkzaamheden van de achterban speelt gemeenschapsvorming op een of andere manier een rol. Dat er veel interesse is in dit onderwerp bleek uit de vele aanmeldingen voor een studiedag over community en presentie, die - na uitstel - in januari 2021 werd gehouden.

Wat inloophuizen deden

Door de coronamaatregelen moesten de meeste inloophuizen hun deuren sluiten. De inloophuizen waar voornamelijk dak- en thuislozen komen, bleven juist open in overleg met de gemeentelijke overheid. Zij vingen nieuwe groepen bezoekers op en kregen daar vaak ook extra financiering voor. Daarnaast bleef een aantal organisaties open voor spreekuren op afspraak. Dat gaf een permanente toestroom,

ook omdat de reguliere welzijnsorganisaties veel minder aanwezig waren. Locaties die normalerwijs bezoekers ontvingen voor maaltijden, brachten tijdens de lockdown kant en klare maaltijden rond. Dit was meteen een contactmoment. Er werd veel noodhulp geboden om mensen te ondersteunen die door de coronamaatregelen in de knel kwamen. Door de financiering uit het Noodfonds van Netwerk DAK was deze hulp mogelijk.

Inspanning

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn de contacten met bezoekers minder in aantal. Er is hard gewerkt om toch in contact te blijven met degenen die dit het hardst nodig hebben. Ook vrijwilligers bleken in deze omstandigheden zelf veel behoefte te hebben aan aandacht en verbinding. Er is door inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat een enorme inspanning geleverd en dat verdient alle waardering. Helaas zijn er ook inloophuizen waar de deuren nog steeds gesloten zijn en die niet in staat zijn om een alternatief te bieden. Bijvoorbeeld omdat er veel oudere vrijwilligers zijn, omdat de ruimte om mensen te ontvangen te klein is of omdat men het niet aandurft.

Naar de mensen toe

Het afgelopen jaar was het voor inloophuizen vaak erg moeilijk present te zijn bij die mensen aan wie ze aandacht wilden geven. Tegelijk waren er ook inloophuizen waar, ondanks de beperkende coronamaatregelen, creativiteit ging stromen. Er kwam oog voor nieuwe mogelijkheden en vormen om bezoekers te bereiken. Veel van deze initiatieven waren geïnspireerd op ervaringen vanuit het buurt- en straatpastoraat. Mensen trokken hun wandelschoenen aan, kochten een bakfiets en gingen zo op pad naar de vaste bezoekers toe, in de wijk, bij hen thuis, of op straat. Netwerk DAK stimuleert inloophuizen om deze inspiratie ook na de crisis vast te houden.

7

Hoofdpijnen Netwerk DAK in 2020

Netwerk DAK verbindt, versterkt en vertegenwoordigt inloophuizen, buurt-pastoraat en straatpastoraat. Dit zijn enkele hoogtepunten uit 2020.

Advies rondom 'corona en het inloophuis'

De crisismaatregelen maakten dat veel van de inloophuizen hun deuren moesten sluiten. Netwerk DAK gaf veel adviezen over de coronamaatregelen, de mogelijkheden, alternatieve vormen van presentie en suggesties en ideeën voor de 'anderhalve-meter-presentie'. Dit gebeurde door adviezen op maat, nieuwsbrieven en online bijeenkomsten waarin ervaringen met elkaar gedeeld werden. Inloophuizen maakten dankbaar gebruik van de adviezen van Netwerk DAK.

Voor alle 150 aangesloten inloophuizen buurtpastoraat en straatpastoraat was Netwerk DAK permanent beschikbaar voor alle vragen rond het werk. Van deze helpdeskfunctie werd veelvuldig gebruik gemaakt.

Noodfonds corona

Door de corona-maatregelen kwamen veel kwetsbare mensen in de knel. Netwerk DAK richtte een Noodfonds op van ruim 250.000 euro, waar meer dan

twintig fondsen aan bijdroegen. Lokale organisaties konden een aanvraag indienen tot 2.500 euro ter ondersteuning van noodhulp of voor alternatieve manieren van contact. In totaal maakten meer dan 160 lokale initiatieven gebruik van dit fonds. Samen ondersteunden zij meer dan 10.000 mensen. De snelle oprichting van het Noodfonds was het resultaat van goede samenwerking met de fondsen-werwers van 2Select.

Door het Noodfonds van Netwerk DAK was acute hulp mogelijk voor dak- en thuislozen, ongedocumenteerden, geïsoleerde en eenzame mensen die buiten formele regelingen vielen. Daarnaast ondersteunde Netwerk DAK initiatieven om nieuwe manieren van contact mogelijk te maken, zoals de aanschaf van een partytent, een bakfiets met klapstoelen en thermoskannen, en attenties voor bezoekers en vrijwilligers.

Uit je dak!

Netwerk DAK is in januari enthousiast begonnen met het werven van vijf lokale organisaties voor het project 'Uit je dak!'. Van de inloophuizen die meedoen wordt inzet gevraagd om gedurende (maximaal) drie jaar te investeren op thema's zoals menskracht, samenwerking, veranderende rol in de samenleving, communicatie en financiën.

Ondanks de beperkende coronamaatregelen is er een begin gemaakt aan het project. Dit werk wordt gesteund door Stichting Rotterdam en Dioraphte.

Uitsluiting kent vele gezichten

Netwerk DAK heeft een start gemaakt met de pilot 'Uitsluiting kent vele gezichten'. Kern van het project is dat Netwerk DAK op vijf plaatsen in Nederland lokale organisaties ondersteunt in het starten van ronde tafel ontmoetingen. Tijdens deze gesprekken delen 'mensen met een verhaal' hun ervaringen, wijsheid, vragen en knelpunten met elkaar en met 'mensen met invloed'. Samen wordt gezocht naar mogelijkheden om beleid en werkwijze structureel te verbeteren. Dit project van Netwerk DAK is gekoppeld aan het programma van Fonds Franciscus.

Ruimte voor kwetsbare vrijwilligers

Met deelname van vijf organisaties wordt gewerkt aan een doe-boek rondom de inzet van vrijwilligers in een maatschappelijke kwetsbare positie in inloophuizen. Met dit doe-boek kunnen inloophuizen eind 2021 aan de slag om te werken aan betere voorwaarden voor kwetsbare vrijwilligers. Het is belangrijk dat deze vrijwilligers mee kunnen doen en van betekenis zijn voor anderen.

Intervisie

Netwerk DAK bood een intervisietraject aan via trainingsinstituut De Baak, waar vier coördinatoren werkzaam in een inloophuis aan meededen. In de gesprekken werd de grote behoefte van coördinatoren zichtbaar voor onderlinge uitwisseling. Netwerk DAK werkt nu aan een pool van intervisoren om structureel intervisie op maat aan te bieden.

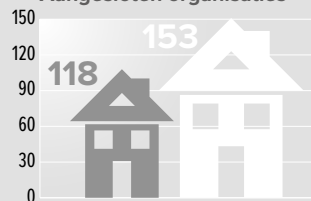
Kennisdelen en vertegenwoordigen

Netwerk DAK heeft op landelijk niveau groeiend contact met fondsen, (vertegenwoordigers van) kerken en partnerorganisaties. Netwerk DAK adviseerde Fonds Franciscus dat in 2020 het versterkingsprogramma voor 70 inloophuizen startte, waarvan een groot deel ook is aangesloten bij Netwerk DAK, en participeert in belangrijke thema's als beleidsbeïnvloeding en de impacttool. Netwerk DAK zoekt actief naar manieren om, alleen en samen met anderen, belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding op een goede wijze vorm te geven.

Netwerk DAK participeerde in de twee bijeenkomsten over diaconie in coronatijd, georganiseerd door de PThU. De bijeenkomsten leidden tot een degelijk overzichtsartikel.

Het jaar in cijfers

Aangesloten organisaties

Locaties
Organisaties met een of meerdere locaties

153 locaties ontvingen ieder **2 kalenders** met verhalen die verbinden en inspireren.

Nieuwsbrieven

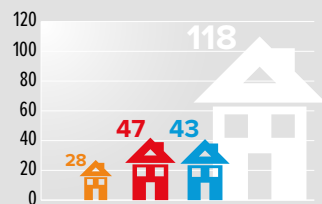

Organisaties menskracht

Schatting aantal:
Vrijwilligers
Beroepskrachten

Organisaties naar aanwezigheid betaalde krachten

Totaal
Geen betaalde kracht
Met 1 betaalde kracht
Met 2 of meer betaalde krachten

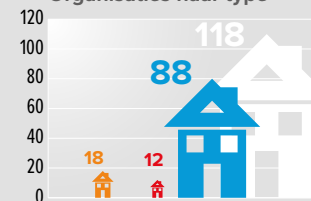
Verdeling besteding van Netwerk DAK 2020

Bedragen in 1.000 euro (Totaal: 193.000)

Toelichting: door een andere telling wijken de cijfers af van voorgaande jaren.

Organisaties naar type

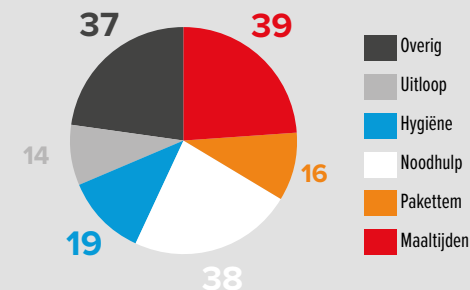
Totaal
Inloophuis
Straatpastoraat
Buurtpastoraat

Van de 118 aangesloten organisaties was er met 95 contact. Netwerk DAK organiseerde 12 online bijeenkomsten en 2 bijeenkomsten van het Landelijk Overleg Straatpastores.

Noodfonds Netwerk DAK Cijfers tot 1 november 2020

Uitgaven In totaal zijn 163 aanvragen gehonoreerd met een gezamenlijk bedrag van € 250.000. Het volledige bedrag is ten goede gekomen van lokale initiatieven.

Initiatieven zoals:

Van de 163 gehonoreerde aanvragen zijn 94 aangesloten als lid van Netwerk DAK en zijn 69 geen lid van Netwerk DAK.

Inkomsten

Totaal fondsen € 243.500,-
Kerken en particulieren € 17.319,-

Het Noodfonds ontving bijdragen van het Kansfonds, Oranje Fonds, Commissie PIN van de Nederlandse Religieuzen, Stichting Rotterdam, Armoedefonds, Cordaid, FondsDBL, De Johanna Donk-Grote Stichting, Stichting Pape-Fonds, Mr. Paul de Gruyter Stichting, Adessium Foundation, Elise Mathilde Fonds, Fundatie van den Santheuvel, Sobbe, Het R.C. Maagdenhuis, RDO Balle van Utrecht, AFAS Foundation, De Carolusguldren, Koornzaayer Foundation, Pharos, Pieter Bastiaan, Dr. C.J. Vaillantfonds en Diorapthe. Ook vanuit particulieren, diaconieën en religieuzen zijn (anonieme) giften binnengekomen. **Wij danken iedereen voor hun bijdrage.**

Vooruitblik

In 2020 schreef Netwerk DAK een nieuw beleidsplan voor de jaren 2021 tot en met 2023. Netwerk DAK wil zich verder neerzetten als een sterk landelijk netwerk dat de lokale organisaties helpt om hun impact te vergroten.

De coronacrisis laat zien hoezeer er in onze samenleving behoefte is aan verbinding tussen uiteenlopende groepen in de samenleving. Het belang van inloophuizen, buurt- en straatpastoraat als plekken van verbinding wordt steeds groter. Netwerk DAK wil samen met lokale organisaties het werk versterken en onder de aandacht brengen.

Vertegenwoordigen

In de beleidsperiode 2018-2020 groeide intensief contact met de aangesloten organisaties. Het beleid en de doelstellingen van Netwerk DAK worden geformuleerd in zeer nauwe afstemming met aangesloten organisaties. Voortdurend zoekt Netwerk DAK naar manieren waarop het landelijke werk wordt gedragen door de lokale organisaties. Tevens wordt samenwerking gezocht met landelijke partners om de stem

van de meest kwetsbaren te laten horen. In projecten wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de werkwijze van inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat. Het nieuwe project 'zingeving in en buiten het inloophuis' is daar een voorbeeld van.

Meer zichtbaarheid

Voor de toekomst wil Netwerk DAK het plezier en de rijkdom van het samen optrekken ook buiten de inloophuizen bekender maken. Opdat steeds meer mensen betrokken raken bij het werk van inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat en dat zij meewerken aan het ideaal van een samenleving waar ruimte is voor iedereen.

Uitbreiding Netwerk DAK

De staf werd uitgebreid van 1,3 fte in 2020 naar ruim 2 fte in 2021 met de aanstelling van Pieter Nel Ermen. Begin 2021 is het bestuur uitgebreid met twee extra bestuursleden: Nienke van Dijk en Mieke Zagt. In 2020 nam Jan van Opstal afscheid na 8 jaar volle inzet. Meta Floor kwam in dienst in februari 2020. In september en oktober werd de staf tijdelijk versterkt met de inzet van Jack de Koster. Liesbeth Timmer nam afscheid en werd opgevolgd door Jasmijn Olk.

Bestuursleden

Paul van Hattem, *voorzitter*
Piet Kuijper, *secretaris*
Simon Brussel, *penningmeester*
Norbert van Berckel, *bestuurslid*
Ton Bervoets, *bestuurslid*
Nienke van Dijk, *bestuurslid*
(m.i.v. 1 januari 2021)
Mieke Zagt, *bestuurslid*
(m.i.v. 1 januari 2021)

Stafmedewerkers

Helma Hurkens
Jan van Opstal tot 1 juli 2020
Meta Floor vanaf 1 februari 2020
Jack de Koster
van 1 september tot 1 november 2020

Communicatie en secretariaat

Liesbeth Timmers tot 1 augustus 2020
Jasmijn Olk vanaf 15 augustus 2020

Samenwerking

Netwerk DAK is lid van het Beraad van Grote steden van de PKN, van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad en van de Vereniging NOV (Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk).

Aangesloten bij de Coalitie Eén tegen eenzaamheid.

Netwerk DAK is een stichting met ANBI-erkenning
KvK-nummer: 30236372
RSIN-nummer: 819028204

Adres

Mariahoek 17
3511 LG Utrecht
06 37 192 976
info@netwerkdak.nl
www.netwerkdak.nl
NL19 INGB 0005 9952 48

‘Ik ga met een bus rijden, vind je het leuk om mee te gaan?’

Drugspastor Zwanine Siedenburg rijdt door Amsterdam met een grote, groene bus. Iedereen mag mee. Er belanden allerlei verschillende mensen op de achterbank. De gesprekken neemt ze op en zijn te horen in een podcast. “Niemand die bij mij in de bus zit is chagrijnig. Ze accepteren het leven in wat het is, en vinden het bovenal leuk om mee te gaan en aandacht te krijgen.”

Tekst: Jasmijn Oik

Het is 10.00 uur 's ochtends. Ik ontmoet Zwanine Siedenburg, pastor bij het Drugs-pastoraat in Amsterdam, in haar huis midden op de wallen. Koffie en cake staat klaar. De tafel ligt vol. Er liggen papieren met het schema voor de dag, uitgetypte gesprekken van eerdere ontmoetingen, een dictafoon, extra batterijen en een grote thermoskan vol koffie en een reeks mooie, porseleinen kopjes. Vandaag trekken we erop uit met een grote, groene bus. “Ik wil een plek creëren waar mensen niet geconfronteerd worden met hun problemen, maar even mens kunnen zijn en gezien worden,” vertelt Zwanine.

Ontmoetingen

In totaal gaat ze zes keer met de bus de stad in. Iedereen die wil mag mee. Zo belanden er al allerlei verschillende mensen op de achterbank. Met de ombudsman van Amsterdam bezocht ze ongedocumenteerden. Ze stak een kaarsje op bij een onderwater gelopen graf en nam een drugsverslaafde mee naar zijn geboortedorp. Ook vandaag staan er verschillende ontmoetingen op de planning. De gesprekken neemt ze op en zijn te horen in de podcast ‘Veerkracht’.

Eenzaamheid

Bij het drugspastoraat komen mensen die, voornamelijk door hun drugsgebruik, geen sociale of maatschappelijke netwerken hebben. Het mobiele pastoraat, mensen meenemen in de bus, is ontstaan omdat Zwanine mensen weer persoonlijk wilde ontmoeten. “Door de aangescherpte coronaregels is het steeds lastiger om mensen te kunnen ontmoeten”, vertelt ze.

“Er ontstaat een behoefte aan goede, lange gesprekken. Al lang ben ik afgestapt van het idee dat ik bij iemand kan aanbellen en dat hij dan blij is om ‘uit zijn eenzaamheid gehaald te

worden’. Niemand zegt van zichzelf: ik ben eenzaam. Je moet het een beetje verpakken. Ik zeg tegen mensen: ‘Ik ga met een bus rijden, vind je het leuk om mee te gaan? Waar zou je naartoe willen?’ Sommigen wilden samen boodschappen doen, terwijl een ander graag terug wilde naar zijn geboortedorp.” Via het corona-noodfonds van Netwerk DAK, de koepelorganisatie van inloophuizen in Nederland, kreeg ze financiering om het project te realiseren.

Veerkracht

Het centrale thema van de ontmoetingen in de bus is veerkracht. “Ik heb nu vier ritten gereden, en dat is de vondst die ik heb gedaan. Veerkracht. De veerkracht van mensen die in een vreselijk rotte situatie zitten. Dat was voor mij ook een verrassing. Voordat we aan de ritten begonnen, had ik een gesprek met de mensen die de podcast gaan maken. Die zeiden: je moet het niet te negatief maken, we moeten naar het positieve kijken. Dat is makkelijk praten, dacht ik. De mensen die ik tegenkom zitten allemaal in de ellende, van hen kan ik helemaal geen positief verhaal laten zien. Nou, dat was natuurlijk helemaal niet waar. Niemand die

bij mij in de bus zit is chagrijnig. Ze accepteren het leven in wat het is, en vinden het bovenal leuk om mee te gaan en aandacht te krijgen. Er zitten volstrekt geen hoopjes ellende in de bus.”

Het goede

De hele dag spreekt Zwanine bevlogen over alle mensen die ze de afgelopen jaren heeft ontmoet. In haar werk als drugspastor combineert ze pastorale gesprekken met het opzetten en uitvoeren van allerlei projecten. Zwanine: “Het goede verneem ik niet door op de bank te zitten. Ik zie het in mensen. Ik zie het hier bij het Drugspastoraat.”

De podcast ‘Veerkracht’ van het Drugspastoraat Amsterdam kwam tot stand door een bijdrage van het Noodfonds van Netwerk DAK. Beluister de afleveringen via app.springcast.fm/podcast/veerkracht/.